

Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2009–11

Indledning

Al virksomhed som Nordisk Ministerråd deltager i, skal ligge på linie med Ministerrådets og de nordiske landes overordnede strategier. Det Arktiske Samarbejdsprogram supplerer Nordisk Ministerråds øvrige programmer, strategier og handlingsplaner som ligeledes kan indeholde relevante arktiske spørgsmål.

Nærværende samarbejdsprogram er Nordisk Ministerråds platform for samarbejde om Arktiske spørgsmål med landene i Arktisk Råd, med EU, inklusive om udviklingen af det Arktiske Vindue i EU's Nordlige Dimension og med Nordens arktiske naboer i perioden 2009–11.

Ministerrådets politiske målsætninger i det arktiske samarbejde

Følgende overordnede målsætninger skal vejlede planlægningen og gennemførelsen af Nordisk Ministerråds samarbejdsaktiviteter i forhold til det Arktiske område:

- At bidrage til øget kendskab til og indsatser mod klimaændringer, miljøgifte og tungmetaller i Arktis og disses konsekvenser for mennesker og dyrs levevilkår globalt og i Arktis.
- At bidrage til at udvikle og forbedre livskvaliteten for befolkningen og de økologiske og økonomiske forudsætninger for fortsat bosætning i det arktiske område med særligt ansvar for de samiske og inuitiske befolkningsgruppers situation.
- At bidrage til og understøtte den arktiske befolknings sociale og kulturelle udvikling, under hensyntagen til de udfordringer som den øgede globalisering stiller, herunder at fremme forståelsen af multilaterale og internationale processer.
- At bidrage til at bevare den arktiske natur, naturkvaliteterne og den biologiske mangfoldighed samt garantere et bæredygtigt udnyttelse af regionens ressourcer når det gælder fornybare såvel som ikke fornybare ressourcer.

På det politiske område handler det særligt om fortsat at udvikle rationelle samarbejdsformer og samarbejdsfora mellem de arktiske stater med henblik på, at man gensidigt og i fællesskab lever op til ansvaret om at gennemføre de fælles projekter, som er nødvendige for at virkeliggøre de overordnede målsætninger for samarbejdet.

Normalt skal initiativer og aktiviteter tages af de nordiske lande indenfor Arktisk Råd. Andre initiativer kan imidlertid komme på tale såfremt Arktisk Råd ikke bedømmes at være det rette forum.

Ministerrådets arbejde med arktiske spørgsmål 2009–11

Inden for den nævnte overordnede målsætninger vil der i perioden 2009–11 vil blive prioriteret:

- Nordiske aktiviteter og nordisk medvirken inden for rammerne i Arktisk Råd, herunder opfølgning af konklusionerne i Arktisk Råds klimastudie Arctic Climate Impact Assessment, fortsatte initiativer med sigte på at hindre spredning af miljøgifte og tungmetaller i Arktis, og opfølgning af konklusionerne i Arktisk Råds Arctic Human Development Report.
- Opfølgning og udbredelsen af resultaterne fra nordisk forskning om udviklingen i Arktis vedr. klimaændringer i Arktis og de oprindelige folks levevilkår og økonomiske og kulturelle udviklingsmuligheder.
- Nordiske aktiviteter som bidrager til at sikre en langsigtet arv fra det Internationale Polarår 2007–2008 (IPY).

Dette Arktiske Samarbejdsprogram gælder det samlede ministerråds arbejde med Arktiske spørgsmål. De nævnte prioriterede aktiviteter kan suppleres i fagministerådernes egne programmer og strategier, som kan inkludere:

- Arbejde for at bevare den arktiske natur og biodiversiteten samt opsporing, overvågning og bekæmpelse af miljøgifte.
- Styrkelse af netværk og kompetencer til deltagelse i demokratiske mellemfolkelige processer, prioritering af oprindelige folks kompetenceudvikling og kapacitetsopbygning i forbindelse med lokal og regional forvaltning af såvel som deltagelse i mellemfolkelige processer.
- Fremmer den økonomiske udvikling ved erhvervsudvikling, innovation samt kompetenceopbygning i tyndt befolkede områder inkl. alternativ energiforsyning, herunder udvikling af service- og kultursektoren samt lokal produktion og forædling.
- Forskningsmæssige fokus på det arktiske område som understøtter den fælles politik på klima, energi, natur- og miljøområdet, lige som man vil bidrage til sikringen og videreudviklingen af de resultater som er opnået under IPY.
- Samarbejde for sundhedsfremmende tiltag, herunder særligt at bekæmpe smitsomme og menneskeskabte sygdomme, samt udviklingen indikatorer for levevilkår på de arktiske befolkningers egne præmisser.
- Samarbejde mellem de videregående uddannelsesinstitutioner i Norden.

Samarbejdets instrumenter

Konkrete indsatser i det arktiske samarbejdsprogram vil dels blive gennemført som enkeltprojekter efter ansøgning fra lande og organisationer eller institutioner i Norden eller nærområdet, dels som initiativer der udspringer af fagministerrådernes behov for at understøtte aktuelle politiske processer.

Nordisk Ministerråds aktiviteter i Arktis finansieres dels af de respektive ministerråd, dels af en særlig overordnet budgetpost under MR-SAM, evt. gennem samfinansiering. Ministerrådets overordnede budgetpost er allokeret til gennemførelsen af nærværende program.

Ministerrådet kan bidrage finansielt til samarbejdet i Arktisk råds arbejdsgrupper og instrumenter. Ministerrådets øvrige stipendie- og mobilitetsprogrammer kan også støtte aktiviteter i Arktis.

norden

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18

DK 1255 København K

www.norden.org

Samarbejdsprogrammets administration

Ministerrådet formidler information om programmet bl.a. via sin hjemmeside. I kontaktevirkomheden udnyttes den eksisterende nordiske institutionsstruktur.

Ministerrådets administrative retningslinjer for behandling af projektsøgninger, inkl. rejseomkostninger, konsulentytelser, lønvilkår etc. samt for økonomisk afrapportering og rapportering om opnåede resultater indenfor gennemførte projekter skal gælde.

Den nordiske Samarbejdskomite (NSK) har nedsat en arktisk sagkyndigkomite (ASK) til at bistå med det arktiske samarbejde. ASK vil fortsætte med at være de nordiske Senior Arctic Officials, samt repræsentanter for Færøerne og Grønland. ASK vil have en rådgivende rolle ved udformningen, implementeringen og opfølgningen af Ministerrådets arktiske aktiviteter. ASK kan indbyde ICC Grønland og Samarådet til at deltage i arbejdet i overensstemmelse med Ministerrådets retningslinjer for samarbejde med de frivillige organisationer. Det er NSK og MR-SAM som er det beslutningsfattende organ i relation til det arktiske samarbejdsprogram.

Ministerrådssekretariatet varetager sekretariatsfunktionen for ASK, imens projekt- og budgetforvaltningen, projektafrapportering samt opdatering af den arktiske database varetages af et relevant forvaltningsorgan.

Den nordiske institution for regional udvikling, Nordregio, administrerer Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram i perioden 2009–2011. For mere information, se hjemmeside <http://www.nordregio.se/>

Kontakt:
Rådgiver Anna Gran
ang@norden.org